תפארת יוסף — פקודי

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו'.כתיב (תהילים קכ"ז:א') שיר המעלות לשלמה אם ד' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם ד' לא ישמר עיר שוא שקד שומר וגו'. הענין בזה, דהנה אנו רואים את גודל הזריזות והנדיבות אשר הניח שלמה המלך בבנין הבית, כדאיתא במדרש (רבה שיר א) חזית איש מהיר במלאכתו זה שלמה, ומסיים (שם) מלמד שהיה בונה ביתו שלש עשרה שנים ובית המקדש שבע שנים, ועכ"ז אמר אם ד' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. היינו אם השי"ת לא יחתום ח"ו על זה הזריזות והנדיבות שהוא מעומק הלב, מה נחשב הוא, הלא הכל הוא אצל האדם בגבול ותכלית. אם ד' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. היינו דהנה אדם רואה לפעמים אור השי"ת מפורש בתפיסתו. ואז יושב האדם ומצפה ומקוה להשי"ת, שזה האור לא יופסק ממנו לעולם. ואם ד' לא ישמור עיר, היינו שאם ח"ו לא יחתום השי"ת על זה הציפוי והקווי שהוא מעומק הלב אינו נחשב לכלום, מאחר שהוא הכל אצל האדם בגבול ותכלית. כי עיקר עבודת אדם הוא להכיר בכל עבודותיו מה הוא אצל בוראו, היינו איך עבודותיו יש להם מקום אצל השי"ת. כי בכל העבודות אם ח"ו לא יחתום השי"ת עליהם שהוא מעומק הלב, אינם נחשבים לכלום. וזה אלה פקודי המשכן וגו' אשר פקד על פי משה. וביאר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה שפקודי הוא לשון חסרון, מלשון ולא נפקד ממנו איש (במדבר ל"א:מ"ט). והיינו שמרע"ה פקד כל החסרונות של ישראל שחסרו עצמם בשביל כבודו ית' לראות עד היכן שהיה מעומק הלב. וכל אחד ואחד הכיר עד כמה שהיה מעומק הלב, כן הכיר תיכף איך שהוא מקורב אצל השי"ת. ואם היה מעומק הלב יותר, היה מקורב יותר אצל השי"ת. שבאמת כל אחד ואחד התנדב לנדבת המשכן, ומהיכן בא שממעותיו של זה עשה את הארון ואת הפרוכת, וממעותיו של זה עשה את הקרשים, ומזה עשה את הקלעים, זה הכל היה מי שנתן לנדבת המשכן יותר מעומק הלב הכיר איך שהוא מקורב יותר להשי"ת, כדאיתא בירושלמי (שקלים פרק ג) של בית רבן גמליאל היה מכוון לתרום כנגד השוקל. ופריך שם אילו היה שני כריים ותרם מאחד על חבירו שמא לא פטר חבירו. ומתרץ שם הנחת רוח היא להם שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהם תחלה. והיינו מחמת שבבית רבן גמליאל היה נדבתם מעומק הלב, לזה הכירו תיכף איך שהם מקורבים יותר להשי"ת. וכדכתיב (הושע י':י"ב) זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד, ואיתא בש"ס (סוכה מט.) אין הצדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, היינו שעיקר מן הצדקה הוא החסד שבצדקה, שבאמת אין נפקא מינה בין רב למעט ובלבד שיכוון, היינו עד כמה שאדם מחסר עצמו מהונו הן בממון והן בכח. ועד כמה שאדם מעמל ומיגע עצמו בשביל רצון השי"ת, כן רואה ומכיר איך שתפיסתו יש לו חיבור עם אור השי"ת. ואם מעמל עצמו יותר, וביותר זריזות ונדיבות, כן מכיר שהוא מקורב להשי"ת יותר. וזה הכא נמי שמשרע"ה פקד כל החסרונות שלהם שהיו כולם מעומק לבם, והכירו תיכף איך שתפיסתם יש להם חיבור עם אור השי"ת, מאחר שהשכין השי"ת את שכינתו ביניהם, עד היכן שהראה להם השי"ת שהם עיקר המכוון מכל התחלת בריאת עולם:

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה עבודת הלוים ביד איתמר בן אהרן הכהן וגו'.בזוה"ק (ויקרא כ'.) משה שושבינא דמלכא אהרן שושבינא דמטרוניתא. שושבינא דמלכא היינו, שהכיר איך שהשי"ת מקרב עצמו להבריאה. והיינו שאם אדם מבטל עצמו ומחסר עצמו הן בממון והן בכח, כן שוכן השי"ת אצלו ומכיר החיבור שלו עם השי"ת, ואז צריך להשושבינא דמטרוניתא, היינו שיראה שלא יבטל עצמו לגמרי, כי אם להשאר בחיים של עוה"ז, כי מאחר שאדם רואה איך שעבודתו יש לו מקום אצל השי"ת ואיך שהשי"ת חפץ בעבודתו, ממילא צריך להשאר בחיים כדי שיעבוד את השי"ת עוד, כי אם שיבטל אדם עצמו לגמרי ולא ישאר בחיים כלל, זה אינו ברצון השי"ת. וכדאיתא בש"ס (תענית ד.) אשר לא צויתי ולא דברתי ולא עלתה על לבי (ירמיהו ז':ל"א) אשר לא צויתי זה בנו של מישע מלך מואב וכו' ולא דברתי זה יפתח ולא עלתה על לבי זה יצחק בן אברהם, כי האומות מאחר שאין להם חיבור עם אור השי"ת, ממילא אם חפצים לקרב עצמם להשי"ת נדמה להם שלא יכולין לקרב עצמם, כי אם שיבטל כל תפיסתם. אבל האומה הישראלית מאחר שבשורשם מקושרים עם אור השי"ת, ממילא אינם צריכים לבטל כל תפיסתם שלא ישארו כלל בחיים בעוה"ז. ורק צריכים לבטל עצמם עד מקום שידם מגעת וביטו תמיד להרצון עד כמה שצריכים לבטל. וזה הכל נקרא שושבינא דמטרוניתא, שיראה שאדם ישאר בחיים וישאר ממנו השארה לעולמי עד. וזה אלה פקודי המשכן אשר פקד על פי משה וגו' היינו על ידי השושבינין דמלכא, שמשרע"ה פקד כל החסרונות שלהם בשביל כבוד שמים. כן שוכן השי"ת אצלם, כדאיתא בש"ס (שבת כ"ב:) עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל. וע"ז מסיים הכתוב, ביד איתמר בן אהרן הכהן, היינו ע"י השושבינין דמטרוניתא שעומד ורואה שלא יבטלו עצמם לגמרי, כי אם תפיסתם ישאר ג"כ קיום לעולמי עד ויכירו תמיד איך שמגיעים מחיי עוה"ז לחיי עוה"ב:

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו'.ביאר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה בספרו הקדוש (מי השלוח ח"א פקודי ד"ה אלה) שעדות נקרא דבר מבורר ומפורש, כדאיתא בש"ס (ר"ה כ"ד.) ראינוהו בעששית אין מעידין עליו וכו' ראינוהו מאלינו ושבנו לראותו מדעתינו ולא ראינוהו אין מעידין עליו, כי עדות נקרא רק דבר מפורש. וזה משכן העדות, וכדאיתא בש"ס (שבת כ"ב:) עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל, היינו שבגמר בנין המשכן הכיר כל אחד ואחד דבר מבורר ומפורש, איך שהשי"ת שוכן אצל כל אחד ואחד מישראל. והוא, כי באמת הנדיבות לבנין המשכן לא היה כל אחד ואחד בשוה, יש אשר היה לו יותר נדיבות ויש אשר לא היה לו כ"כ נדיבות. וכל אחד ואחד הביא כפי התנדבותו, ובגמר המשכן כשהיה צריך להקימו, הכירו כל אחד ואחד מפורש, אשר כמו שלא היה יכול להקים את המשכן בלא אדם זה אשר יש לו נדיבות גדולה, כן לא היה יכול להקימו גם בלא זה אשר לא היה לו נדיבות כ"כ, וממילא הכירו כולם עדות מבוררת ומפורשת אשר הנדיבות שלהם מן גדלם ועד קטנם המה מבוררים, והשי"ת שוכן בכל אחד ואחד מישראל:

עבודת הלוים ביד איתמר בן אהרן הכהן.איתא בזוה"ק (קרח קע"ח:) ועבד הלוי הוא הוא אשלים לפגימא דעלמא ואפילו ההוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא הוא אשלים וכו'. היינו, כי בעת אשר אורו של השי"ת מנהיר בתפיסת אדם, יש לו להאדם ההוא גודל תקיפות, כדאיתא במדרש (תנחומא תבא א') כמה מתחטאין וכמה יש להם פתחון פה לעושי מצוות. כי בעת עשיית המצוות בפועל, אז יש לו לאדם תקיפות גדול ועומד נגד השי"ת, ומכיר איך שבזה המקום נתן לו השי"ת מקום לקיים את רצונו ית' בפועל, ועומד נוכח השי"ת ואומר ברוך אתה אשר קדשנו במצותיו ואומר בשם ומלכות, ומכיר שכעת יש לו חיבור עם אורו ית'. ואז נקרא השי"ת אצל האדם אתה, כיון שמכיר החיבור שלו עם אור השי"ת. ואם האדם יעמוד

תמיד כ"כ נוכח השי"ת, והאור תמיד יאור לו בתפיסתו ולא יהיה לו שום הסתר, לא היה שייך שום עבודה אצל האדם. והשי"ת חפץ להטיב לבריותיו ורצה שתהיה עבודת האדם נקראת על שם האדם, כדי שתהיה נקרא יגיע כפיך כי תאכל. ע"כ הציב השי"ת בזה העולם שלא תמיד יכיר האדם אור השי"ת מפורש, והניח כמה מקומות אשר שם האדם אינו מכיר הכבוד שמים מאלו המקומות, ובאלו המקומות נקרא השי"ת אצל האדם בשם הוא. וזה ועבד הלוי הוא, היינו מאחר שהשי"ת הציב בזה העולם שכבוד שמים כביכול אינו בשלימות בלתי עבודת אדם, ממילא צריך האדם להשלים עד מקום שידו מגעת, וזה נקרא עבודת הלוים. וע"ז מסיים הכתוב ביד איתמר בן אהרן הכהן. וכמו שביאר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה שהשם איתמר מכוון על אי תמר והיינו כי תמר מרמז על אחרית טובה שתמר הוא האחרון מן כל שבעת המינים. ואיתא בש"ס (תענית כ"ט:) לתת לכם אחרית ותקוה אלו דקלים. והיינו שמרמז שהשי"ת יראה לעתיד שלא יצא שום נפש אחד מישראל חוץ לגבולו, ורק כל אחד ואחד מילא רצונו ית'. וזה אי תמר שבל יסמוך על זה התקיפות, ורק כל המקומות שהניח השי"ת להשלים הכבוד שמים כביכול, מוכרח בזה העולם להשלים:

ואת האלף ושבע המאות וגו' עשה ווים לעמודים.הנה זה היה ממותר תרומת האדנים, כדאיתא (ילקוט שמעוני רמז תכ"ה) ואיתא בירושלמי (שקלים פרק א') ג' תרומות היה תרומות אדנים ותרומות קרבנות ציבור ותרומות המשכן. תרומות קרבנות ציבור ותרומות האדנים היה כל ישראל בשוה, ותרומות המשכן כפי אשר ידבנו לבו. וביאר בזה כבוד אאמו"ר זללה"ה, שתרומות קרבנות ציבור מרמזין על ראשית הרצון שהשי"ת בחר בישראל כעין דאיתא ישראל עלה במחשבה תחלה. ובזה המקום שם אין שייך שום יתרון אחד על חבירו, ולזה היה הנדבה הזאת כל ישראל בשוה. ותרומת אדנים מורה, על הגמר הבירור כעין דאיתא בש"ס (סנהדרין צ) כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב ובזה ג"כ לא שייך שום יתרון מאחד על זולתו, וזה שהיה הנדבה הזאת ג"כ כל ישראל בשוה. ונדבת המשכן מורה על העבודה שהציב השי"ת בעוה"ז, ובזה היה כל איש אשר ידבנו לבו, היינו כל אחד ואחד כפי אשר עבד בעבודתו, ויש לו יגיעות וסבלנות ובוקע את ההסתר ומברר עצמו על מה בחר השי"ת בו, כן רואה שהשי"ת שוכן אצלו. ומצד העבודה הזאת אינם יכולים להיות בשוה, כי יכול להיות שזה מרוחק ח"ו וזה מקורב כפי עבודתו. ולזה עשה את ווי העמודים ממותר תרומת האדנים. כמו שאיתא בזוה"ק (פקודי רכ"ז.) שהיו עשוין כמין ואו. ואות ואו איתא בזוה"ק (ויקרא י"א:) שהוא המחבר עלמא עלאה לתתאה. היינו המחבר הרצון של השי"ת לתפיסה קטנה של אדם. ונעשו אותן הווין ממותר תרומת האדנים שמרמזים על גמר הבירור, ולהראות שבעומק כל ישראל מכיר החיבור של אורו ית' עם תפיסתו, מאחר שבעומק יש אצל כל אחד נקודה חדא דמטי תדיר. כדאיתא בזוה"ק (בראשית ט"ז), ובאמת כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. מאי משמע, שגם בזה העולם אשר הציב השי"ת, שכפי שאדם עבד את השי"ת כן רואה איך שהקב"ה שוכן בקרבו, שזה מרמז נדבת המשכן, מ"מ בעומק לא ידחה שום נפש אחד מישראל, וכל אחד מכיר החיבור מאורו של השי"ת עם תפיסתו:

ותכל כל עבודת משכן אהל מועד וגו' ויביאו את המשכן אל משה וגו'.איתא במדרש (תנחומא פקודי י"א) והובא (ברש"י ז"ל על מקומו) שלא היה יכולין להקימו וכו' אמר משה לפני הקב"ה איני יודע להעמידו. א"ל הקב"ה עסוק אתה בידך נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו, וזה שנאמר הוקם המשכן הוקם מאליו. הענין בזה כמו שביאר כבוד אאמו"ר זללה"ה, שאחר כל העבודות והבירורים שאדם מברר את עצמו, לא שייך לומר שבירר את עצמו עד הגמר, כי מי יאמר זכיתי לבי. ורק כן הציב השי"ת שאדם יעבוד את השי"ת בכל כחו עד מקום שידו מגעת, ואז כשהאדם עובד בכל כחו, אז חותם השי"ת על כל עבודתו ונקראת על שם האדם. והכא ג"כ אחר גמר מלאכת המשכן והוברר ישראל שכל כוונתן לשם שמים, וכל מגמתם להיות השי"ת שוכן אצלם. וכל כך היה נדבתם כדכתיב (שמות ל"ו:ו'-ז') מרבים העם להביא והמלאכה היתה דים. והכל הוא כדי להיות השי"ת שוכן אצלם, ולזה אח"כ כתיב ויברך אותם משה, וכדאיתא (שם) אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. היינו מאחר שאי אפשר לברר עצמו עד הגמר, לזה התפלל שיחתום השי"ת עליהם. וזה שאמר משה אי אפשר הקמתו על ידי אדם. היינו איך אפשר לברר את עצמו עד הגמר, ואמר לו הקב"ה עסוק אתה בידך והוא נזקף וקם מאליו. כי מאחר שישראל ביררו את עצמם שכל כוונתם היה שישכון הקב"ה שכינתו ביניהם. ולזה שורת הדין שישכון ביניהם. וזה הוקם המשכן הוקם מאליו:

ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ד' מלא את המשכן.כתיב (מלכים א ח':י"ב-י"ג) אז אמר שלמה ד' אמר לשכון בערפל. בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים. ועינינו כי איתא (אבות פרק ה) עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש. וביאר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה, אשר בבית המקדש היה גודל התגלות הנהגת השי"ת, אשר כל אחד ואחד ראה את ההתגלות הזאת מפורש. עד היכן שאיתא בש"ס (יומא כ"א:) בשעה שבנה שלמה בית המקדש נטע בו כל מיני מגדים של זהב והיו מוציאין פירות וכו' שהכירו כולם שהדומם עומד ומשבח להקב"ה כמו המדבר. ומצד זאת ההתגלות לא היה שייך שום מקום לעבודתן של ישראל. ומחמת שהשי"ת חפץ להטיב לבריותיו, ורצה שעבודתם יהיה נקרא יגיע כפם, לזה הסתיר זאת ההתגלות והציב הסתרה בעולם, שהאדם אינו מכיר תמיד ההתגלות הזאת. וזה אמר שלמה המע"ה, ד' אמר לשכון בערפל בנה בניתי בית זבול לך. שמוכרח להיות הסתר בעולם ורק בנה בניתי בית זבול לך, והיינו שבזה המקום הציב השי"ת שהאדם יכיר גודל התגלות הנהגת השי"ת, שהאדם יכיר שגם בהסתר מנהג השי"ת את עולמו. ומבלעדו לא ירום וגו' והוא כדאיתא בזוה"ק (בא לד.) למנדע טב ולמנדע ביש והדר להדר לגרמיה לטב. וזה הענין נמי שכתיב וכבוד ד' מלא את המשכן. ובאמת איך שייך לומר שכבודו ית' מילא את המשכן דוקא, הלא כתיב (ישעיהו ו':ג') מלא כל הארץ כבודו. ורק כמבואר שהשי"ת חפץ שתהיה עבודת ישראל נקראת על שם יגיע כפם. ולזה הסתיר את האור, היינו שהאדם אינו מכיר תמיד איך שמלא כל הארץ כבודו. ורק שבמקום המשכן הציב השי"ת, שבזה המקום יכול האדם להכיר איך שמלא כל הארץ כבודו, ואיך שלא יעשה שום דבר אפילו כחוט השערה בלתי השגחתו, ואם האדם בוקע באמת את ההסתר ומהדר לגרמיה לטב, ומכיר בחזרה זאת ההתגלות, ואז מראה לו השי"ת איך שעבודתו יש לו מקום אפילו למעלה מתפיסה של זה העולם, כעין דאיתא במדרש (רבה נשא יג) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. אם לחשבון הימים הוה ליה למימר יום ראשון, אלא משעה שהיה הקב"ה יחיד בעולמו חפץ להיות לו דירה בתחתונים. והיינו כדאיתא בתקוני זוה"ק (תיקון כ"ב) קוב"ה אתקרי חד ולא בחושבן, וקוב"ה אתקרי חד בחושבן. חד ולא בחושבן היינו, שהשי"ת נקרא אחד ואחד אינו מחייב שני וזה מורה למעלה מכל סדר השתלשלות. וחד בחושבן היינו שהשי"ת נקרא לפעמים ראשון וראשון מחייב שני, והיינו את סדר השתלשלות שהציב השי"ת בתפיסת זה העולם, וזה משעה שהיה הקב"ה יחיד בעולמו, היינו ממקום שהשי"ת נקרא אחד למעלה מעבודה, שם ג"כ יש לישראל מקום לעבודתו: